

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ

Н. І. Волкова, Н. В. Поліщук

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Методичні рекомендації щодо виконання індивідуального творчого завдання для здобувачів вищої освіти СО «Магістр» ОП «Фінанси, банківська справа та страхування», ОП «Цифрові фінанси» спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Вінниця
2023

УДК 001.891:(336:336.71:368)(072)

В 676

*Рекомендовано до друку вченою радою економічного факультету
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(протокол № 13 від «19» травня 2023 р.)*

Укладачі: *Н. І. Волкова*, кандидат екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи Донецького національного університету імені Василя Стуса;
Н. В. Поліщук, доктор екон. наук, професор, професор кафедри фінансів і банківської справи Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Рецензенти: *М. В. Савченко*, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Донецького національного університету імені Василя Стуса;
А. В. Таранич, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри маркетингу та бізнес-аналітики Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Волкова Н. І., Поліщук Н. В.

В 676 **Методологія та організація наукових досліджень. Кваліфікаційна робота.** Методичні рекомендації щодо виконання індивідуального творчого завдання для здобувачів вищої освіти СО «Магістр» ОП «Фінанси, банківська справа та страхування», ОП «Цифрові фінанси» спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. 32 с.

Методичні рекомендації щодо виконання індивідуального творчого завдання для здобувачів вищої освіти СО «Магістр» ОП «Фінанси, банківська справа та страхування», ОП «Цифрові фінанси» спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок підготовлено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень. Кваліфікаційна робота», відповідають змісту 7 тем та сприяють вивченню й формуванню у здобувачів вищої освіти необхідного обсягу знань з проведення та організації наукових досліджень, що забезпечить їх здатність до самостійного виконання наукової роботи та підготовки й оформлення її результатів (наукових статей, доповідей та кваліфікаційної роботи). Наведено також список рекомендованих джерел. Рекомендовані для здобувачів вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа страхування та фондовий ринок галузі знань 07 Управління та адміністрування освітнього ступеня «Магістр» усіх форм навчання.

УДК 001.891:(336:336.71:368)(072)

© Волкова Н. І., 2023

© Поліщук Н. В., 2023

© ДонНУ імені Василя Стуса, 2023

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Загальні вказівки щодо виконання індивідуального творчого завдання	7
Розділ 2. Індивідуальне творче завдання за темами та методичні вказівки щодо їх виконання.....	10
<i>Тема 1.</i> Наука як система знань: визначення, розвиток та класифікація	10
<i>Тема 2.</i> Організація наукового дослідження	11
<i>Тема 3.</i> Інформаційна база наукових досліджень	12
<i>Тема 4.</i> Основні положення наукової методології.....	14
<i>Тема 5.</i> Методи наукових досліджень.....	15
<i>Тема 6.</i> Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.....	16
<i>Тема 7.</i> Оформлення і захист магістерської роботи	19
Список рекомендованих джерел інформації	26

ВСТУП

Сучасний етап науково-технічного розвитку суспільства висуває нові, більш високі вимоги щодо творчого потенціалу фахівців, які мають володіти сучасною методологією та новітніми методами наукового дослідження, уміти орієнтуватися в потоці наукової інформації, знаходити найбільш раціональні інноваційні, технологічні та організаційні рішення. Сьогодні під час працевлаштування перевага надається тим випускникам університетів, які здатні досліджувати процеси, явища та об'єкти застосування їх знань з метою виявлення прихованих можливостей цих об'єктів та спрямування процесів, що в них відбуваються, у необхідному напрямі. Тому для здобувачів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа страхування та фондовий ринок галузі знань 07 Управління та адміністрування з-поміж навчальних дисциплін професійної та практичної підготовки однією з ключових є навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень. Кваліфікаційна робота».

Метою вивчення навчальної дисципліни є надання здобувачам вищої освіти необхідного обсягу знань з проведення та організації наукових досліджень, що забезпечить їх здатність до самостійного виконання наукової роботи та підготовки й оформлення її результатів (наукових статей, доповідей та кваліфікаційної роботи). Набуті результати навчання та компетентності дадуть змогу здобувачеві розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень. Кваліфікаційна робота» призначена для:

– ОП «Фінанси, банківська справа та страхування», формує міждисциплінарні взаємозв'язки із іншими дисциплінами, такими як «Фінансовий менеджмент», «Податковий менеджмент», «Страховий менеджмент», «Ринок фінансових послуг та інновації», «Фінансовий менеджмент у банку», «Антикризовий фінансовий менеджмент (Anti-Crisis Financial Management)», «Системи управління ризиками у фінансах», «Моделювання та аналіз даних»;

– ОП «Цифрові фінанси», формує міждисциплінарні взаємозв'язки із іншими дисциплінами, такими як «Фінансовий менеджмент», «Податковий консалтинг», «Управління страховою компанією», «Фінансові інновації та ризик-менеджмент», «Банківський менеджмент», «Data Science у фінансах», «Фінансова безпека», «Fintech інфраструктури та інновацій».

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання.

Компетентності, які формуються у здобувачів освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень. Кваліфікаційна робота»:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-3. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК-7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК-9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності (СК):

СК-01. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК-02. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Програмні результати навчання, які формує навчальна дисципліна:

ПР-01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР-02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР-03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР-06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

ПР-13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

Вивчення дисципліни дасть змогу здобувачам вищої освіти освітньо-професійної програми «Цифрові фінанси» опанувати:

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-3. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК-7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК-9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні компетентності:

СК-1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з

дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК-2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Програмні результати навчання, які отримують здобувачі:

ПР-01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР-02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР-03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР-06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

ПР-13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ТВОРЧОГО ЗАВДАННЯ

Організація навчального процесу визначена «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса». Серед форм організації освітньої діяльності в Університеті самостійна робота здобувача є важливим складником.

Самостійна робота є спланованою організаційно й методично пізнавальною діяльністю здобувача вищої освіти за завданням та під методичним керівництвом викладача. Вона виступає основним засобом опанування здобувачем вищої освіти навчального матеріалу у вільний від обов'язкових навчальних занять час. Метою самостійної компоненти у навчанні здобувачів вищої освіти СО «Магістр» є набуття додаткових знань, перевірка отриманих знань на практиці, формування загальних і фахових компетентностей та дослідницьких вмінь і навичок. Продуктивність самостійної роботи здобувачів вищої освіти залежить від ефективності її організації. Зміст самостійної роботи здобувачів вищої освіти визначають си-лабус, навчальні матеріали, завдання та вказівки викладача.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок є однією з форм організації навчання, основною формою опанування навчального матеріалу з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень. Кваліфікаційна робота». Суттєвою частиною самостійної роботи здобувачів є збір, систематизація, обробка й аналіз первинної інформації і матеріалів згідно з творчим завданням, а також уміння користуватися ресурсами мережі Інтернет, періодичною і спеціальною літературою для збору інформації. Протягом вивчення дисципліни здобувач здійснює дослідження організаційно-методичних і нормативних документів для вирішення конкретних завдань за темою свого дослідження; проводить збір, аналіз і оцінку внутрішніх звітних даних, що характеризують фактичний та статистичний стан об'єкта дослідження, за останні 3–5 років; здійснює аналіз літератури і документальних джерел для збору і обробки інформації щодо проблеми дослідження; розробляє інструментарій дослідження для аналітичної частини індивідуального завдання; проводить апробацію та обґрунтування конкретних рекомендацій щодо вдосконалення розвитку управління фінансами досліджуваного об'єкта; розробляє пропозиції щодо вдосконалення фінансової діяльності банку, підприємства, страхової компанії та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, що знаходяться у їх розпорядженні.

Індивідуальні завдання – одна з форм самостійної роботи здобувачів вищої освіти, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей здобувачів освіти і має на меті поглиблення, узагальнення і закріплення

знань, які здобувачі освіти одержують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Виконуючи індивідуальні завдання, здобувач демонструє свою здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вміння виявляти та вирішувати проблеми, здатність приймати обґрунтовані рішення. Такі завдання виконуються здобувачами вищої освіти самостійно під час консультування викладача.

Відповідно до «Порядку оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» та керуючись «Методичними рекомендаціями до розробки критеріїв оцінювання типових завдань у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса», за виконання індивідуальних завдань творчого характеру здобувач може отримати бали, що будуть складником підсумкового оцінювання. Які саме завдання, бали за них і критерії оцінювання, зазначено у силабусі навчальної дисципліни та доводиться до відома здобувачів на першому навчальному занятті з дисципліни. Підсумкове оцінювання засвоєння навчального матеріалу дисципліни визначається як інтегрована оцінка засвоєння всіх змістових модулів з урахуванням додаткових форм навчальної діяльності здобувачів освіти, а саме виконання індивідуального творчого завдання.

Індивідуальне творче завдання з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень. Кваліфікаційна робота» – це проведення наукового дослідження (виконання науково-дослідної роботи), яке передбачає написання 1-го розділу магістерської роботи за темою і стосується поглибленого дослідження фундаментальних закономірностей розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, демонстрування знань на рівні новітніх досягнень основних концепцій і методологій наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, можливостей здійснювати адаптацію та модифікацію наявних наукових підходів і методів до конкретних ситуацій у процесі наукового дослідження. Особливе значення має здатність оцінювати ступінь складності завдань під час планування діяльності та прогнозування її результатів. Опрацювання статистичного та практичного матеріалу потребує від здобувача вищої освіти продемонструвати здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань, здатність оцінювати межі власної фахової компетентності в управлінні банком, підприємством, страховою компанією, здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень, продемонструвати вміння на основі вже осмисленої інформації формулювати власну думку з приводу того чи іншого питання та логічно й обґрунтовано її доводити. Індивідуальне творче завдання

має обсяг 25–30 сторінок, виконується за узгодженням із науковим керівником планом, доводить підкреслено суб’єктивне трактування досліджуваної проблеми. Складники індивідуального аналітичного завдання виконуються в терміни, передбачені карткою виконання індивідуального творчого завдання (табл. 1). Індивідуальне творче завдання може зараховуватися залежно від обсягу виконаних завдань *частково або повністю*. Під час виконання завдань за окремими темами отримані бали додаються до загальної суми балів, що отримав здобувач протягом семестру. Індивідуальне творче завдання *може бути зараховане як у повному обсязі* за 100 %-го досягнення результатів навчання, зазначених у цих методичних рекомендаціях, так і *частково*.

Таблиця 1

Картка виконання індивідуального аналітичного завдання

№ з / п	Назва теми	Види СРС	Тиждень навчання	Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1				
1	Тема 1. Наука як система знань: визначення, розвиток та класифікація	Творче завдання	2-ий тиждень	5
2	Тема 2. Організація наукового дослідження	Творче завдання	4-ий тиждень	5
3	Тема 3. Інформаційна база наукових досліджень	Творче завдання	5-ий тиждень	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2				
4	Тема 4. Основні положення наукової методології	Творче завдання	9-ий тиждень	5
5	Тема 5. Методи наукових досліджень	Творче завдання	11-ий тиждень	5
6	Тема 6. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження	Творче завдання	12-ий тиждень	10
7	Тема 7. Оформлення і захист магістерської роботи	Творчо-аналітичне завдання	13-ий тиждень	5

РОЗДІЛ 2. ІНДИВІДУАЛЬНІ ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ ЗА ТЕМАМИ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ЇХ ВИКОНАННЯ

За темою 1 «Наука як система знань: визначення, розвиток та класифікація» необхідно вміти: визначати предмет і сутність науки; характеризувати науку як динамічну систему знань; окреслювати розвиток продуктивних сил і зростання обсягу наукових досліджень; класифікувати науки; з'ясувати поглиблення інтеграції суспільних, природничих і технічних наук; проводити дисциплінарні і міждисциплінарні дослідження; встановити головну функцію науки тощо.

Індивідуальне творче завдання: попереднє визначення сфери і теми дослідження, основної наукової проблеми власного дослідження.

Наукове дослідження розпочинається з вибору проблеми, яка є актуальною і потребує наукового вирішення. Проблема являє собою форму наукового пізнання, яку вибирають, враховуючи фахову готовність та інтерес.

Сформулювати проблему (проблемну ситуацію) – означає показати вміння відокремити головне від другорядного, виявити те, що вже відомо і що досі невідомо науці з предмета дослідження. Обґрунтування актуальності та доцільності роботи для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва робиться шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (задачі). Перший етап наукового дослідження є емпіричним етапом, він пов'язаний з отриманням та первісним опрацюванням матеріалу, процесом накопичення фактів, описом мовою науки, класифікацією за різними критеріями та виявленням основної залежності між ними.

Саме під час такої роботи необхідно:

- описати кожен факт термінами науки, у межах якої ведеться дослідження;
- відібрати з усіх фактів найбільш типові;
- класифікувати факти за їх сутністю;
- з'ясувати наявні зв'язки між відібраними фактами.

Другий етап дослідження, теоретичний, пов'язаний із глибоким аналізом наукових фактів, перевіреного, усвідомленого та зафіксованого мовою науки, проникненням у суть явищ, формулюванням його в якісній і кількісній формах, обранням принципу дії та рекомендацій щодо практичного впливу на ці явища.

Між двома етапами дослідження і відбувається постановка проблеми, що означає:

- визначення того, що є невідомим і потребує доведення;
- формулювання питання, що відображає основний зміст проблеми й обґрунтування його правильності та важливості для науки;
- виокремлення конкретних завдань, послідовність їх вирішення та обґрунтування методів, які планується застосувати.

Основна наукова проблема формулюється на основі дослідження вітчизняних та закордонних публікацій. Вивчивши наукові розробки, які є у цьому напрямі, необхідно визначити такі три важливі моменти:

- 1) питання, які достатньо досліджені та визнані науковою спільнотою;
- 2) питання, які потребують подальшого дослідження і вимагають обґрунтування у цей період розвитку;
- 3) питання, які залишилися невирішеними або сформульовані під час дослідження конкретного напрямку.

Вирішення наукової проблеми дасть очікуваний результат.

За темою 2 «Організація наукового дослідження» необхідно вміти: розкривати сутність та основні етапи організації досліджень; досліджувати явища і процеси економічного розвитку; визначати етапи наукових досліджень; вміти формувати реальний робочий план кваліфікаційної роботи.

Індивідуальне творче завдання: вибір проблеми та вимоги до теми дослідження. Визначення мети і завдань наукового дослідження. Орієнтовна структура плану кваліфікаційної (магістерської) роботи.

Розробка структури проблеми передбачає виділення тем, розділів, питань. У кожній темі виявляють орієнтовну сферу дослідження. Потім її конкретизують, провівши внутрішній причинно-наслідковий аналіз і виявивши всі змістовні сторони. Тому виділяють похідні проблеми, кожна з яких має стати об'єктом деталізації доти, доки не будуть визначені конкретні завдання – зміст поставленої проблеми. Важливим моментом конкретизації проблеми є обмеження кола питань, які необхідно вивчити. Необхідно вивчити історичні аспекти та сучасний стан проблеми, оскільки це є важливим елементом пошуку правильного рішення. Слід також виявити коло питань, які стануть відправною точкою під час визначення перспектив подальшого вивчення проблеми. Наукова проблема має бути актуальною, науково значимою та вирізнятися новизною. Для обґрунтування актуальності проблеми необхідне висвітлення кількох позицій, зокрема посилення на документи, у яких визначаються соціальні замовлення у сфері освіти та її практичних потреб, що характеризуються недостатністю тих чи інших наукових знань, які потребують вирішення. Важливим складником, що забезпечує ефективність проведення будь-якого наукового-дослідження, є чітке формулювання його теми, яка повинна відбивати рух від досягнутого наукою, від звичного до нового, містити момент зіткнення старого з новим.

Одним із важливих творчих етапів вирішення проблеми є визначення мети та завдань наукового дослідження. Метою наукового дослідження є всебічне, достовірне вивчення об'єкта, явища або процесу, їх структури, зв'язків на основі розроблених у науці принципів і методів пізнання; здобуття і впровадження у

практику корисних і необхідних для суспільства результатів. Мета дослідження – це кінцевий результат, на досягнення якого воно спрямоване. Вона має адекватно відображатись у темі роботи, містити в узагальненому вигляді очікувані результати та наукові завдання.

Мета конкретизується та розвивається у завданнях дослідження. Завдання повинні розглядатись як основні етапи наукового дослідження. Завдання підпорядковуються основній меті і спрямовані на послідовне її досягнення.

Організація наукового дослідження передбачає планування для отримання найкращих результатів. Побудова робочого плану являє собою основу, яка необхідна для загальної спрямованості наукового дослідження та послідовності етапів його проведення.

Структура плану кваліфікаційної (магістерської) роботи формується на основі проблемних питань, які визначаються складністю дослідження. План кваліфікаційної роботи може складатись із остаточно сформульованих пунктів, які повністю відображають їх змістовне наповнення, або тез, що в основних рисах характеризують проблему дослідження.

За темою 3 «Інформаційна база наукових досліджень» необхідно вміти: класифікувати джерела наукових досліджень; формувати вихідні джерела наукової інформації; виділяти сигнальну, релевантну, бібліографічну і нову (основну) інформації та характеризувати їх за змістом.

Індивідуальне творче завдання: робота з літературними джерелами, складення бібліографічного списку до першого розділу роботи.

Для наукового дослідження необхідно провести ґрунтовний аналіз сучасного стану проблеми, яка розглядається. Моніторинг літературних джерел здійснюється на основі інформаційного пошуку з широким використанням ЕОМ. Водночас використовуються різні джерела інформації, які знаходяться в Україні, а також всесвітня комп'ютерна мережа Інтернет. На основі аналізу літературних джерел та іншої інформації узагальнюється теоретичний матеріал. Детальний огляд літературних джерел дає можливість зіставлення і критики проблемної інформації, узагальнення і висвітлення стану питання за темою, власне вирішення проблемних питань тощо.

Метою вивчення літературних джерел є відбір, накопичення та систематизація наукових фактів за темою досліджень. Наукові факти є елементами основи наукового знання, на підставі яких визначаються закономірності явищ, будуються теорії та виводяться закони. Вони повинні відповідати критеріям новизни, точності, об'єктивності і достовірності.

Новизна наукового факту свідчить про принципово новий, невідомий досі досліднику предмет, явище чи процес.

Точність наукового факту визначається об'єктивними методами і характеризує сукупність найсуттєвіших прикмет предметів, явищ, процесів, а також їх кількісних та якісних визначень.

Наукова об'єктивність під час добору фактів означає, що факти не можна відкидати тільки тому, що їх важко пояснити чи знайти їм практичне застосування.

Достовірність наукового факту базується на його безумовному реальному існуванні, яке підтверджується під час побудови аналогічних ситуацій. Достовірність наукових фактів значною мірою залежить від достовірності першоджерел, їх цільового призначення і характеру їх інформації.

Основними завданнями огляду літературних джерел є:

- ознайомлення з матеріалами за темою наукових досліджень, їх класифікація, відбір найцікавіших досліджень, основних фундаментальних праць, найсуттєвіших результатів;

- виявлення напрямів досліджень, які викликають найбільший інтерес, ще недостатньо досліджені та могли б бути досліджені в цій науково-дослідній роботі;

- формулювання напрямів досліджень (визначення мети й завдань дослідження), характеристика методів та основних розділів кваліфікаційної роботи, а на завершення огляду – уточнення плану наукового дослідження;

- отримання вихідного матеріалу для написання частини наукової роботи, складання переліку використаних у роботі літературних джерел.

Оформлення посилань і цитування.

Під час написання кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти має посилатися на джерела, матеріали, окремі результати з яких наводяться у кваліфікаційній роботі, або на ідеях і висновках яких розробляються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена кваліфікаційна робота. Це дає змогу перевірити вірогідність інформації, допомагає з'ясувати її зміст тощо. Посилання в тексті кваліфікаційної (магістерської) роботи на джерела інформації позначаються порядковим номером за списком посилань, виділеним двома квадратними дужками. Наприклад, [7, с. 13] або «...у роботах... [1–7]».

Для підтвердження власних аргументів через посилання на авторитетне джерело або для критичного аналізу тієї чи іншої наукової праці варто наводити цитати. Науковий етикет вимагає точного відтворення цитованого тексту.

Загальні вимоги до цитування такі:

- а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

- б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення та перекручення авторського тексту. Пропуск слів, речень, абзаців у цитуванні позначається

трикрапкою. Вона ставиться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) цитата наводиться мовою виконання кваліфікаційної роботи. Під час згадування в тексті прізвищ ініціали ставляться перед прізвищем: О. В. Соколов, А. О. Ткаченко, І. Р. Вихованець. Цитувати авторів необхідно за їхніми працями (першоджерелом цитати), але коли джерело недоступне, дозволяється скористатися цитатою цього автора, опублікованою в іншому виданні. У цьому разі посиланню повинні передувати слова: «Цит. за: ...».

За темою 4 «Основні положення наукової методології» необхідно вміти: класифікувати принципи наукової методології; характеризувати принципи: універсального взаємозв'язку, діалектичного протиріччя, єдності, якісного і кількісного, діалектичного заперечення та відбиття; застосовувати діалектичний підхід в економічних дослідженнях.

Індивідуальне творче завдання: описати методи наукових досліджень, які були використані під час написання першого розділу кваліфікаційної роботи.

Вибір методів дослідження здійснюється з використанням критеріїв оцінки наукового дослідження.

Тези доповіді (грец. *thesis* – положення, твердження) – це опубліковані до початку наукової конференції матеріали із викладом основних аспектів наукової доповіді. Вони фіксують науковий погляд автора і містять матеріали, які раніше не друкувалися. Здобувач вищої освіти стисло, логічно і в доступній формі формулює результати своєї наукової роботи (обсяг – 2–3 сторінки). Можливий і інший обсяг, якщо його визначають організатори конференції або семінару, на яких автор збирається виступати з доповіддю чи повідомленням.

Тези повинні мати обов'язкові елементи:

- Вступ (постановка проблеми та аналіз останніх досліджень).
- Мета роботи.
- Основна частина (викладення основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих результатів).
- Висновки.
- Список використаних джерел (3–6 найменувань).

Зверніть увагу, що тези не містять детальних описів процедур дослідження, а відображають власні проведені наукові дослідження, які вперше апробуються. Основні принципи тез: стислість; ємність; логічність викладу; грамотність; унікальність; повнота; абсолютна відповідність змісту основної роботи. Під час підготовки тез наукової доповіді слід дотримуватися таких правил: правильно (згідно з вимогами) розмістити прізвище автора та його ініціали; за необхідності

вказати інші дані, які доповнюють відомості про автора (здобувач, викладач, місце роботи або навчання); чітко сформулювати назву тез доповіді, яка має відображати головну ідею, думку, положення (2–5 слів).

За темою 5 «Методи наукових досліджень» необхідно вміти: застосовувати емпіричні методи дослідження; характеризувати методи, які використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях дослідження; використовувати методи теоретичного дослідження; трактувати логічні закони та правила; характеризувати закон тотожності, закон протиріччя, закон виключеного третього, закон достатньої підстави; формувати вимоги до тези та до аргументу; спростувати докази; використовувати методи спостереження та збору даних, методи групування, таблично-графічні методи, методи аналізу, методи інформаційно-логічного аналізу, методи детермінованого факторного аналізу, методи стохастичного факторного аналізу, методи прогнозування, методи моделювання в наукових дослідженнях, програмно-цільовий метод, евристичні методи та інші.

Індивідуальне творче завдання: узагальнення методів дослідження кваліфікаційної (магістерської) роботи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, використання яких дасть можливість сформулювати основні думки, ключові ідеї та концептуальні засади актуальних питань теми дослідження, що буде узагальнено у фаховій науковій статті.

Наукова стаття – один з основних видів наукових публікацій. Вона містить виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлює конкретне окреме питання з теми кваліфікаційної роботи, фіксує науковий пріоритет автора, робить матеріал надбанням фахівців. Наукові статті до наукових робіт мають обов'язково бути опубліковані у виданнях, перелік яких затверджений МОН України. Наукова стаття подається до редакції в завершеному вигляді відповідно до вимог, які публікуються в окремих номерах журналів або збірниках у вигляді пам'ятки авторам. Рукопис статті, крім основного тексту, має містити повну назву роботи, прізвище та ініціали автора(-ів), анотації, список використаної літератури.

Мета написання наукової статті – отримання здобувачами вищої освіти навичок наукової (дослідницької) роботи, де важливу роль відіграє оприлюднення результатів дослідження.

Наукова стаття виконує такі функції:

- дослідницьку – подаються наукові результати дослідження, виступає джерелом нового наукового знання;
- презентаційну – представляє дослідника в науковому товаристві, показує його внесок (доробок) у створення наукових знань;
- оцінювальну – оцінюють стан наукових досліджень з певної проблеми;
- комунікативну – слугують засобом спілкування дослідників.

Стаття повинна мати такі структурні елементи:

1. Вступ – постановка наукової проблеми, її актуальність, зв'язок з найважливішими завданнями науки й галузей економіки, значення для розвитку певної галузі науки або практичної діяльності. Метою вступу є доведення до читача основних завдань, які ставив перед собою автор статті, докладне пояснення причини, за якими було почато дослідження, розкриття актуальності даної теми.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на яке спирається автор; наявні погляди на проблему; виділення невирішених питань у межах загальної проблеми, яким присвячена стаття.

3. Формулювання мети статті (постановка завдання дослідження) передбачає виголошення головної ідеї цієї публікації, яка суттєво відрізняється від наявних, доповнює або поглиблює вже відомі підходи, цілі статті впливають із постановки загальної проблеми і огляду раніше виконаних досліджень.

4. Виклад основного матеріалу дослідження – основна частина статті. У ній висвітлюються основні положення й результати наукового дослідження, особисті ідеї, думки, отримані наукові факти, виявлені закономірності, зв'язки, тенденції, програма експерименту, методика отримання та аналіз фактичного матеріалу.

5. Висновки, в яких формулюються основні результати дослідження, зміст висновків і рекомендацій, їх значення для теорії й практики, суспільна значущість, коротко окреслюються перспективи подальших досліджень із теми. Тут також робляться альтернативні висновки у випадку, коли результати дослідження дозволяють розуміти його подвійно.

6. Бібліографічний список цитованої літератури, в якому вміщені бібліографічні описи тих джерел і літератури, на які є посилання у тексті статті.

7. Анотації, додаються до статей українською та англійською мовами.

За темою 6 «Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження» необхідно вміти: розкривати мету та зміст процесу підготовки кваліфікаційної роботи; розуміти вимоги, яким повинна відповідати кваліфікаційна робота як наукове дослідження; визначати основні етапи підготовки та виконання кваліфікаційної роботи; вміти здійснювати вибір теми і керівника кваліфікаційної роботи, пройти етап її затвердження.

Індивідуальне творче завдання: усвідомлюючи вимоги до магістерської роботи як кваліфікаційного дослідження та власні наукові інтереси, визначитись із темою наукового дослідження, узгодити її з науковим керівником та завідувачем кафедри фінансів і банківської справи. Вибір *теми ІТЗ* має бути тісно пов'язаний із напрямом магістерського дослідження, у назві теми роботи мають бути слова: теоретичні основи (засади), методологічні та концептуальні підходи або подібні до них. Приклади відповідності назв тем індивідуального творчого завдання та кваліфікаційної (магістерської) роботи наведені в табл. 2.

**Приклади формулювання теми кваліфікаційної (магістерської) роботи
та індивідуального творчого завдання**

<i>Магістерська робота</i>	<i>Індивідуальне творче завдання</i>
Формування фінансової стратегії банку в умовах невизначеності	Теоретико-методологічні основи формування фінансової стратегії банку в умовах невизначеності
Управління достатністю капіталу страхових компаній	Теоретичні засади управління достатністю капіталу страхових компаній
Управління фінансовим потенціалом підприємства	Концептуальні підходи та теоретичні засади управління фінансовим потенціалом підприємства
Механізм майнового оподаткування в Україні: проблеми та перспективи	Теоретичні та концептуальні аспекти механізму майнового оподаткування в Україні

Для виконання індивідуального творчого завдання здобувач вищої освіти повинен керуватися тим, що магістерська робота є кваліфікаційною роботою, яка містить сукупність висунутих автором на публічний захист актуальних результатів і наукових положень.

Робота, яка підлягає захисту, має відповідати вимогам щодо:

- актуальності;
- новизни;
- змісту;
- оформлення.

*Кваліфікаційна робота – самостійно виконана науково-дослідна робота здобувача ступеня освіти «Магістр», головною метою і змістом якої є **наукові дослідження з новітніх питань теоретичного або прикладного характеру за профілем підготовки**. Вона є самостійним науковим дослідженням здобувача вищої освіти, що виконується ним на завершальному етапі навчання. Кваліфікаційна робота має характер наукового дослідження, а тому повинна відповідати таким вимогам:*

- відповідність сучасному рівню розвитку науки, зорієнтованість на актуальну тематику;
- чітко регламентована структура;
- оригінальність змісту, новизна наукових відомостей (фактів, закономірностей, явищ) або узагальнення раніше відомих положень із принципово нових позицій або в іншому аспекті;
- науковий пошук ведеться з використанням адекватних загальнонаукових і спеціальних методів дослідження;
- закріплює нові і практично значущі наукові факти, одержані у процесі самостійного дослідження, базуючись на вже відомих наукових теоріях, закономірностях, загальнонаукових принципах і положеннях;

– висвітлює погляди автора, але передбачає дискусію і полеміку з опонентами, які обстоюють позицію інших наукових концепцій, що зумовлює висловлення автором критичних оцінок, переконливих аргументів і доказів;

– точність і обґрунтованість інформації, одержаної у процесі дослідження, повинна підтверджуватися методами математичної статистики і відображатися у таблицях, схемах, діаграмах, графіках;

– характер і стиль викладу наукової інформації повинен відповідати вимогам наукової комунікації;

– результати дослідження оформлюються у вигляді тексту, проілюстрованого відповідним матеріалом.

Етапи написання кваліфікаційної роботи – це системна робота наукового керівника і здобувача вищої освіти в межах наукових інтересів кафедр, зокрема ініціативних, наукових традицій кафедр та науково-дослідних тем.

Основні етапи підготовки та виконання кваліфікаційної роботи:

– вибір теми та призначення наукового керівника;

– затвердження теми і наукового керівника наказом ректора / першого проректора за поданням декана факультету;

– розробка завдання та складання поетапного плану виконання кваліфікаційної роботи за консультативної підтримки наукового керівника;

– опрацювання бібліографії за темою дослідження;

– збирання фактичного матеріалу для дослідження;

– опрацювання матеріалу із застосуванням сучасних наукових методів та інформаційних технологій;

– підготовка чорнового варіанта роботи, консультування з керівником;

– добровільна анонімна перевірка на плагіат за бажанням студента;

– написання чистового варіанта тексту, оформлення кваліфікаційної роботи;

– попередній захист кваліфікаційної роботи;

– обов'язкова перевірка на плагіат (виконується керівником);

– подання керівникові електронної версії доопрацьованого тексту кваліфікаційної роботи, якщо виникли зауваження під час попереднього захисту та/або обов'язкової перевірки на плагіат (для повторної перевірки) та передачі до репозиторію;

– отримання електронної копії роботи для друку;

– подання зброшурованої версії на випускову кафедру у визначений вченою радою факультету термін, який не може бути меншим тижня до дня захисту на засіданні екзаменаційної комісії (ЕК);

– отримання відгуку наукового керівника кваліфікаційної роботи;

– зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи;

– захист кваліфікаційної роботи на засіданні екзаменаційної комісії.

Тематика кваліфікаційних робіт розробляється відповідною випусковою кафедрою, яка забезпечує реалізацію професійного складника освітньо-професійної програми підготовки магістрів або може бути запропонована здобувачем з урахуванням актуальних світових трендів, вимог відповідного сегмента ринку праці, запитів стейкхолдерів, наукових інтересів кафедри. Здобувач самостійно вибирає тему роботи і погоджує її з науковим керівником та завідувачем випускової кафедри.

За темою 7 «Оформлення і захист магістерської роботи» необхідно вміти: визначати вимоги до структурних елементів кваліфікаційної роботи, оформлення титульного аркушу, анотації кваліфікаційної роботи; розуміти особливості складання плану магістерської роботи за 2 варіантами, засвоїти структурні відмінності підготовки основної частини кваліфікаційної роботи, вміти підготувати висновки магістерської роботи.

Індивідуальне творче завдання:

1. Скласти план магістерської роботи за одним з 2-х варіантів.
2. Підготувати вступ і 1 розділ магістерської роботи.
3. Презентувати наукові результати дослідження (попередній розбір).

Для виконання цього індивідуального творчого завдання здобувач вищої освіти повинен керуватися тим, що основні вимоги до кваліфікаційної роботи викладено у розділі 2 Методичних рекомендацій щодо написання, оформлення та захисту кваліфікаційних (магістерських) робіт для здобувачів вищої освіти економічного факультету / І. В. Хаджинов, Л. В. Шаульська, Л. В. Юрчишена, О. Ю. Боєнко, Н. І. Волкова, О. А. Лактіонова, М. В. Савченко, А. В. Сидорова, Г. В. Серeda. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021.

Структурними елементами індивідуальної творчої роботи є: ***вступ, три підрозділи, висновки, список використаних джерел та додатки*** (за необхідності).

Вступ – це загальна характеристика роботи, яка дає представлення про актуальність обраної теми, ступінь її розкриття, методологію дослідження, отримані здобувачем основні наукові результати та їх практичну значущість. Ця частина роботи має свою внутрішню структуру, від якої не можна відступати:

– ***актуальність теми роботи*** – стисла характеристика наукового та практичного інтересу до теми та визначення тих питань, що мають важливе значення для вирішення проблем наукового та практичного характеру;

– ***ступінь розробленості наукової проблеми*** – короткий опис розроблених на час дослідження питань, що складають обрану тему, з визначенням фахівців, які займалися обраною проблемою та внесли вклад у її вирішення;

– ***мета роботи*** – це формулювання кінцевого результату роботи. Завдання – це назва розділу роботи, тобто кожен розділ має містити такі результати дослідження, які приводять до мети.

– **об’єкт і предмет дослідження** – визначають процес та конкретні відносини або механізми його реалізації. Предмет дослідження безпосередньо пов’язаний із темою роботи;

– **методи (методологія) дослідження** – перелік наукових способів пізнання, що безпосередньо можуть бути застосовані для розкриття теми та забезпечують достовірність висновків і рекомендацій;

– **наукові та практичні результати дослідження** – вказуються отримані особисто в процесі роботи: уточнення понять, розвиток принципів або функцій, визначення та групування проблем наукового та практичного характеру, формулювання концептуальних підходів для системного дослідження обраної проблеми тощо.

Вступ рекомендовано писати на початку роботи та переглядати його після завершення наукового дослідження з метою уточнення отриманих результатів.

У вступі завершальним є опис структури 1 розділу магістерської роботи, що формулюється так: **Індивідуальна творча робота складається зі вступу, трьох підрозділів, висновків, списку використаних посилань з ... (вказати кількість джерел у списку) та ... (кількість) додатків. Загальний обсяг роботи становить ... сторінок.**

Основна частина індивідуальної творчої роботи (розділ 1 магістерської роботи) складається із трьох джерел (двох) підрозділів. Кожен із підрозділів забезпечує логічне та послідовне розкриття теми, що в кінцевому підсумку приводить до досягнення встановленої мети наукової роботи. У цьому контексті перший підрозділ зазвичай присвячений характеристиці теоретичних засад досліджуваного процесу та відповідних відношень щодо його функціонування.

Перший підрозділ містить розкриття сутності, особливостей, закономірностей прояву предмету дослідження. Це повинно будуватися на всебічному дослідженні підходів різних вчених до предмета, розгортанні в роботі наукової дискусії через наведення та критичне осмислення позицій вчених, які займаються або займалися цією проблемою. З переліку наукових робіт обов’язково виділяють фундаментальні всесвітньо визнані праці, які на сьогодні зберігають актуальність, і без розгляду яких неможливо розкрити сутність поставленого питання. Але сучасні наукові роботи містять нові погляди на тему дослідження, й саме за такими працями проводиться критичний аналіз проблеми та висловлюються свої міркування. Подання матеріалу має відбуватися так:

– цитування авторської позиції зі вказівкою джерела та аналізом свого ставлення до неї (погоджуєтесь або ні, з обґрунтуванням причин);

– групування різних дослідників за спільною позицією щодо розгляду питання;

– оцінка доцільності таких підходів з урахуванням сучасного стану досліджуваного об’єкта.

Ключова ідея змісту першого підрозділу ІТЗ полягає у розкритті теоретичної сутності предмета дослідження, його особливостей у сучасному періоді існування та застосування, визначенні свого ставлення до предмета дослідження.

Цей підрозділ повинен містити результати наукової новизни дослідження – уточнення поняття, визначення сучасних особливостей прояву предмета дослідження, класифікацію характеристик та видів тощо.

Другий підрозділ ІТЗ присвячений розкриттю особливостей досліджуваного процесу (предмета) в межах конкретної економічної ситуації або наявного правового поля, інституційних та інших обмежень. Цей підрозділ обов'язково має містити:

- статистично ґрунтовні докази наявності проблем;
- узагальнюючий матеріал стану наукової та практичної проблеми на макрорівні.

Результатом цього підрозділу повинне бути визначення практично значущої проблеми, вирішення якої забезпечить пошук підходів до вдосконалення діючої практики (механізмів управління). Результати цієї частини надалі мають бути застосовані у другому аналітичному розділі магістерської роботи (2 варіант традиційного підходу до написання магістерської роботи) в разі наявності ґрунтовного аналітичного матеріалу.

Третій підрозділ є найбільш складним з погляду вибору засобів розв'язання виділених у другому підрозділі проблем дослідження. Основне призначення цього підрозділу полягає у формулюванні підходів до побудови цілісного механізму управління процесами в межах об'єкта дослідження. Це означає, що у третьому підрозділі необхідно **показати знання наявної практики управління** у сфері дослідження й **обрати такі його інструменти та методи, що** найкраще відповідають специфіці діяльності економічного суб'єкта та **забезпечують його розвиток**. Такі підходи забезпечують використання можливостей економічного суб'єкта на основі впровадження нових правил та методів управління. У цьому підрозділі **обов'язково вимогою** є представлення у вигляді рисунку концептуального підходу або концепції (1 варіант виконання магістерської роботи), методологічного підходу до формування або вдосконалення механізму управління (2 варіант традиційного підходу до написання магістерської роботи). Як правило такий механізм включає: мету та завдання, принципи управління, методи та інструменти, критерії досягнення мети. У тексті підрозділу даються пояснення щодо доцільності та необхідності використання запропонованих підходів та очікуваного результату. У цьому підрозділі здійснюється формулювання гіпотези щодо вирішення основної наукової проблеми та відповідного методологічного підґрунтя для вирішення виявленої наукової і практичної проблеми, виконання поставлених завдань у наступному дослідженні в магістерській роботі.

Загальні висновки мають бути стислими, змістовними та сформульованими відповідно до мети та поставлених завдань наукового дослідження. Результатами дослідження у своїй роботі здобувач вищої освіти засвідчує рівень наукової підготовки та відповідності фахової підготовки Національній рамці кваліфікацій й

стандартам вищої освіти. У висновках наводяться власні пропозиції щодо розв'язання проблемних питань відповідного об'єкта дослідження. Для формулювання чітких висновків та ґрунтовних пропозицій рекомендується проводити апробацію основних положень дослідження. Посилання на інших авторів, їхнє цитування, а також наведення загальновідомих істин у висновках не допускаються.

Зверніть увагу на правила оформлення індивідуального творчого завдання. Вони дотичні до вимог оформлення кваліфікаційної (магістерської) роботи, яка оформлюється відповідно до державного стандарту України ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення». У стандарті враховані багаторічні усталені традиції щодо подання і оформлення звітів.

Стиль кваліфікаційної (магістерської) роботи має бути науковим, чітким, без ліричних і емоційних відступів, орфографічних і граматичних помилок. Послідовність викладення матеріалу має бути логічною. Якщо використовуються матеріали з літературних джерел, необхідно правильно їх оформлювати. Неприпустимо без посилань і цитування використовувати матеріали з джерел літератури та мережі Інтернет. Відповідальність за це несе автор кваліфікаційної роботи, а керівникові необхідно вказати на це в разі виявлення.

Пам'ятайте, завершену й належно оформлену роботу обов'язково підписує завідувач випускової кафедри на титульному аркуші.

Кваліфікаційна робота подається до захисту у друкованому вигляді. Роботу друкують на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210 × 297 мм) з використанням текстового редактора Word:

- шрифт – Times New Roman (для значеннєвого виділення прикладів, понять тощо допускається використання інших шрифтів);
- розмір шрифту – 14 пт;
- міжрядкові інтервали – 1,5 (до 30 рядків на сторінці);
- верхні і нижні береги – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – не менше 10 мм.

Шрифт друку має бути чітким, рядок – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту кваліфікаційної роботи повинна бути однаковою. Окремі слова, формули, знаки, які вписують у надрукований текст, мають бути чорного кольору, в цьому разі щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Рекомендований загальний мінімальний обсяг кваліфікаційної роботи – 3,2 авторського аркуша (128 тис. знаків).

Прізвища, назви установ, організацій, фірм та інші власні назви у роботі наводять мовою оригіналу. Допускається транслітерувати власні назви і наводити назви організацій у перекладі мовою роботи, додаючи (за першої згадки) оригінальну назву.

Кваліфікаційна (магістерська) робота подається до захисту на випускову кафедру у двох примірниках: перший – у твердій палітурці; другий – на електронному носії (одним файлом). Електронна версія роботи має бути ідентичною паперовій (електронний варіант подавати у версії pdf).

Переpletенню підлягають такі елементи роботи:

- повний текст роботи;
- результати апробації (копії статей, тез / доповідей на науково-практичних конференціях, публікацій у ЗМІ за темою дослідження тощо);
- довідка або акт про впровадження результатів дослідження (за наявності);
- декларація академічної доброчесності.

Вкладається у роботу:

- відгук наукового керівника;
- зовнішня рецензія.

Завершену та належно оформлену роботу на титульному аркуші візують завідувач випускової кафедри та науковий керівник.

Зверніть увагу на оформлення, ілюстративний матеріал у кваліфікаційній роботі позначається словом «Рисунок», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних (наприклад: «Рисунок 3.1 – Концепція організаційно-економічного механізму управління...»).

Ілюстрації повинні мати точну та коротку назву, яку розміщують після номера ілюстрації. У деяких випадках ілюстрації доповнюють окремими поясненнями. Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Ілюстрації потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

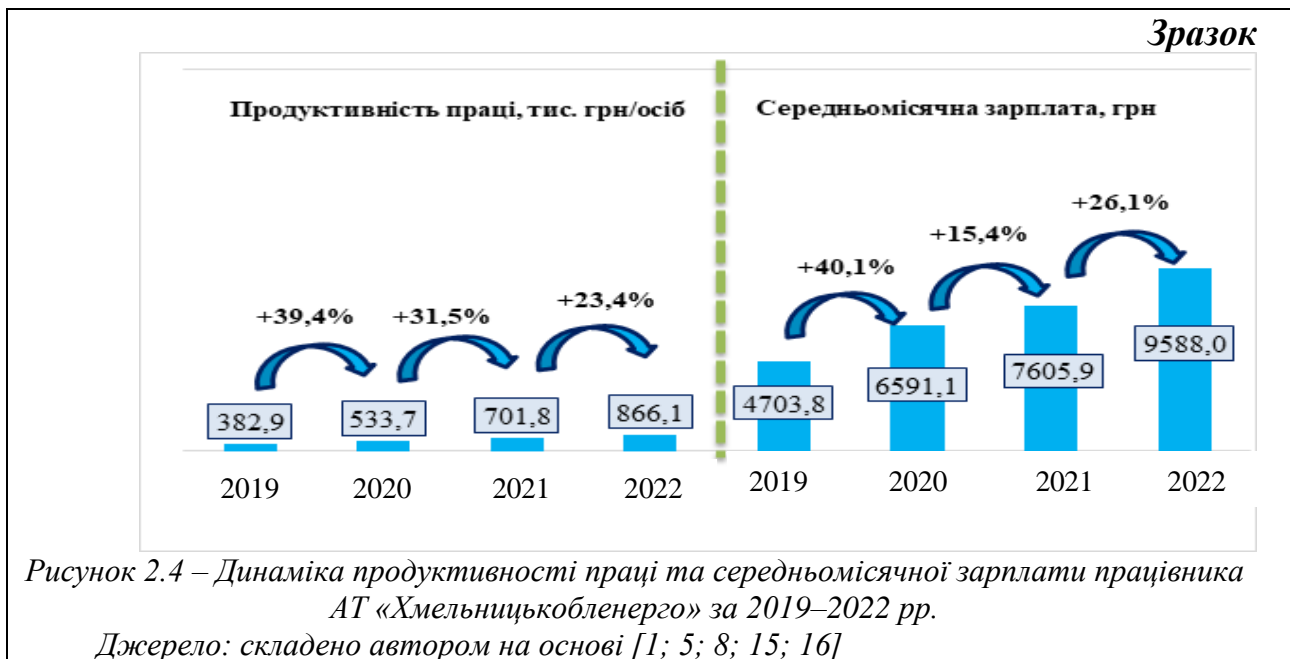
Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою (наприклад: рисунок 3.2 – другий рисунок третього розділу).

Цифровий матеріал переважно оформлюють у вигляді таблиць. Таблицю треба розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. Якщо таблицю переносять на наступну сторінку, назву вміщують тільки над її першою частиною.

На всі таблиці мають бути посилання в тексті роботи. У посиланні потрібно писати: «...у таблиці 3.2 ...» або «... (див. табл. 3.2) ...».

Таблиці нумеруються арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках.

Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею та друкують чи записують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери, не виділяють напівжирним шрифтом і не підкреслюють.

Заголовки комірок повинні починатися також з великої літери, підзаголовки – з маленької, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великої, якщо є самостійними.

Висота рядків повинна бути не меншою за 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці додавати не треба.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під іншою, або поруч, або переносять частину таблиці на наступну сторінку.

Слово «Таблиця» вказують один раз зліва над першою частиною таблиці з вирівнюванням за шириною з абзацного відступу, над іншими частинами пишуть: «Продовження таблиці» із вказівкою на номер таблиці. Приклад додається.

Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині сторінки.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули та рівняння, варто наводити безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій вони наведені у формулі чи рівнянні.

Таблиця 1.2 – Показники за типами фінансової стійкості

Показники	Типи фінансової стійкості			
	Абсолютна стійкість $S = \{1,1,1\}$	Нормальна стійкість $S = \{0,1,1\}$	Передкризовий стан $S = \{0,0,1\}$	Кризовий стан $S = \{0,0,0\}$
1	2	3	4	5
$\pm BOK = BK - 3$	$\pm BOK \geq 0$	$\pm BOK < 0$	$\pm BOK < 0$	$\pm BOK < 0$
$\pm PK = PK - 3$	$\pm PK \geq 0$	$\pm PK \geq 0$	$\pm PK < 0$	$\pm PK < 0$

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4	5
$\pm OK = OK - 3$	$\pm OK \geq 0$	$\pm OK \geq 0$	$\pm OK \geq 0$	$\pm OK < 0$

Джерело: складено автором на основі [1; 5; 8; 15; 16]

Пояснення значення кожного символу або числового коефіцієнта подається з нового рядка. Перший рядок пояснення починають з абзацу словом «де» без двокрапки. Наприклад:

За умовою припущення про нормальний закон розподілу відхилень (помилки) моделі довірчий інтервал обчислюється за формулою:

$$Y \left(1 \pm \frac{t(n-1) \times \sigma}{\sqrt{n}} \right), \quad (3.4)$$

де Y – значення моделі;

$t(n-1)$ – коефіцієнт Стьюдента;

n – кількість спостережень;

σ – відносне середньоквадратичне відхилення залишків моделі.

Сучасне наукове дослідження – надзвичайно складний процес зі своїми законами, методологією і методикою проведення. Саме тому підготовка сучасного магістра потребує не тільки формування в нього енциклопедичних, спеціальних і світоглядних знань, а й обов'язкового вироблення відповідних творчих навичок та вмінь. У розвинених країнах високоосвічені науковці-дослідники мають значний попит, адже загальновідомо, що економіка будь-якої держави, з одного боку, залежить від успіхів у галузі науково-технічного прогресу, а з іншого – впливає на інтенсивність наукових досліджень та науково-технічних розробок.

Успішне оволодіння методологією і організацією наукового дослідження сприятиме розвитку раціонального творчого мислення, оптимальній організації наукової творчості в умовах практичної діяльності.

Список рекомендованих джерел інформації

Основна література

1. Бірта Г. О., Бургу Ю. Г. *Методологія і організація наукових досліджень*. Київ: Центр навчальної літератури, 2014. 142 с.
2. Бхаттачарджи А., Ситник Н. *Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп.* Київ: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.
3. Волкова Н. І., Поліщук Н. В. *Методологія та організація наукових досліджень. Кваліфікаційна робота. Методичні рекомендації щодо виконання індивідуального творчого завдання для здобувачів вищої освіти СО «Магістр» спеціальності 072 Фінанси, банківська справа страхування та фондовий ринок*. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. 32 с.
4. Ганін В. І., Ганіна Н. В., Гурова К. Д. *Методологія соціально-економічного дослідження*. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. 224 с.
5. Гузар Б. С. *Методи та методологія наукових досліджень у фінансовій сфері. Економіка і держава*. 2022. № 1. С. 83–87. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2022/17.pdf
6. Закон України «Про вищу освіту». Редакція від 28.05.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
7. Закон України «Про науково-технічну інформацію». Редакція від 19.04.2014. URL: <http://www.rada.gov.ua>
8. Карпаш О. М., Райтер П. М., Карпаш М. О. *Методологія наукових досліджень*. Івано-Франківськ, 2014. 253 с.
9. Кисний В. М. *Організація наукових досліджень*. Суми, 2011. 224 с.
10. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. *Основи наукових досліджень: навч. посіб.* Київ, 2007. 240 с.
11. *Основи наукових досліджень: навч. посіб. / М. В. Корягін, М. Ю. Чік. 2-ге вид., переробл. і допов.* Київ: Алерта, 2019. 490 с.
12. Кустовська О. В. *Методологія системного підходу та наукових досліджень: курс лекцій*. Тернопіль: Економічна думка, 2005. 124 с.
13. Лактіонова О. А. *Силабус з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень»*. Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця, 2021. 15 с.
14. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. *Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб.* Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
15. *Методичні рекомендації до написання курсової роботи для магістрів із спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / колектив авторів, під ред. О. А. Лактіонової*. Вінниця, 2018. 23 с.

16. Методичні рекомендації щодо написання, оформлення та захисту магістерських робіт для студентів економічного факультету / І. В. Хаджинов, Л. В. Шаульська, Л. В. Юрчишена, О. Ю. Боєнко, Н. І. Волкова та ін. ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 52 с.

17. Методологія наукових досліджень у галузі: практикум: навч. посіб. / уклад.: Н. І. Бурау, В. С. Антонюк, Д. О. Півторак. КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 58 с.

18. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / укладачі: Н. В. Рашкевич, Ю. А. Отрош. Харків, 2022. 291 с.

19. Основи наукових досліджень: навч. посіб. О. М. Сінчук, Т. М. Берідзе та ін. Кременчук. 2022. 196 с.

20. Щербак Т. І., Важинський С. Е. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми, 2016. 260 с.

Допоміжна література

1. Зарішняк І. М. Методика та організація наукових досліджень. Тернопіль, 2012. 224 с.

2. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

3. Методологія наукових досліджень: підручник 2-ге видання / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків: Право, 2023. 368 с.

4. Оспіщев В. І., Кривошей В. В. Технології наукових досліджень в економіці. Київ, 2013. 255 с.

5. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого: підручник для науковця. Київ, 2006. 302 с.

6. Рассоха І. М. Методологія та організація наукових досліджень. Харків, 2011. 76 с.

7. Міжнародний бібліографічний стандарт APA. URL: <http://bibme.org/citation-guide/APA/>

8. Алфавітно-цифрова класифікаційна система з економічної літератури JEL classification codes. URL: <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/JEL>

9. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ: Держстандарт України, 2015.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>

2. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
3. Вісник Національного Банку України: щомісячний науково-практичний журнал НБУ. URL: <https://journal.bank.gov.ua/ua/issues>
4. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>
5. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
6. Матеріали інформаційного сайту Ernst & Young. URL: http://www.ey.com/gl/en/services/strategic-growth-markets/strategic-growth_markets_ipo_comparing-stock-exchanges
7. Бюлетень Національного Банку України: щомісячне аналітично-статистичне видання НБУ. URL: <http://www.bank.gov.ua/Publication/econom.htm>
8. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
9. Офіційний сайт Департаменту статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Верховна Рада України. Офіційний сайт. URL: <http://www.rada.gov.ua>

ДЛЯ ПОДАТОК

ДЛЯ ПОДАТОК

ДЛЯ ПОДАТОК

Навчальне видання

Волкова Неля Іванівна

Поліщук Наталія Володимирівна

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Методичні рекомендації щодо виконання індивідуального творчого завдання для здобувачів вищої освіти СО «Магістр» ОП «Фінанси, банківська справа та страхування», ОП «Цифрові фінанси» спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Редактор О. А. Солдатова
Технічний редактор Т. О. Важеніна-Гопрак

Підписано до друку 22.11.2023 р.
Формат 60 × 84/16. Папір офсетний.
Друк – цифровий. Умовн. друк. арк. 1,86
Тираж 30. Зам. 53.

Донецький національний університет імені Василя Стуса
21021, м. Вінниця, 600-річчя, 21
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру
серія ДК № 5945 від 15.01.2018